

Asia: VN/7059/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta (pysyvä oleskelulupa)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Vaasan ammattikorkeakoulu Oy, Vaasan yliopisto, Vaasan kaupunki ja Pohjanmaan kauppakamari haluavat yhdessä tuoda esiin huolensa hallituksen esityksestä ulkomaalaislain muuttamiseksi, erityisesti koskien pysyvän oleskeluluvan myöntämisen ehtoja ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden kansainvälisten opiskelijoiden osalta. Lausunto on toimitettu lisäksi Sisäministeriön kirjaamoon, sekä asian valmistelijoille Harri Sivulalle ja Pekka Lindroosille.

Kansainvälisten opiskelijoiden merkitys työmarkkinoille

Suurten ikäluokkien siirtyessä pois työelämästä ja ikärakenteen muuttuessa on entistä tärkeämpää, että Suomeen saadaan lisää työvoimaa. Hallituksen esitys heikentää ammattikorkeakoulujen houkuttelevuutta kansainvälisten opiskelijoiden silmissä, mikä entisestään vaikeuttaa osaavan työvoiman saatavuutta.

Korkeakoulujen kansainväliset opiskelijat ovat avainasemassa varmistamassa Pohjanmaan elinkeinoelämän ja hyvinvointialueen tarvitseman osaavan työvoiman saatavuus myös tulevaisuudessa. Heidän koulutuksensa ja integroitumisensa suomalaiseen yhteiskuntaan ovat keskeisiä tekijöitä alueen kilpailukyvyn ja elinvoimaisuuden säilyttämisessä, ja johon vaaditaan koko alueen korkeakoulukentän työpanos ja tuki.

Vaasan sijainti kansainväliseen liiketoimintaan keskittyneellä, ns. vientirannikolla, tarjoaa lähtökohtaisesti erinomaiset mahdollisuudet korkeakoulutuksen kautta maan työelämään kieleen ja kulttuuriin perehdytyille opiskelijoille työllistyä, sekä näin osaltaan osallistua yhteiskuntamme

tulevaisuuden menestyksen rakentamiseksi. Työmarkkinoilla on tarve niin yliopisto- kuin ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneille osaajille.

Vaasan ja vientirannikon työllisyysluvut ja työvoimatarve osoittavat sen, että ammattikorkeakoulu- ja yliopistokoulutuksella on omat tehtävänsä. Työ- ja elinkeinoministeriön vuoden 2025 Työllisyyskatsauksen mukaan Pohjanmaalla on koko maan alhaisin työttömyysprosentti, mikä osoittaa alueen työvoimatarpeen.

Ammattikorkeakouluista valmistutaan erityisesti aloille, joilla vallitsee jo nyt osaajapula, kuten sosiaali- ja terveysaloille, tekniikan, kaupan ja ICT-aloille. Osaajapulaa ennakoitaan kasvavan merkittäväksi väestön ikärakenteen muutoksen vuoksi lähimpien vuosien aikana. Erityisesti sosiaali- ja terveysalalla on hyviä kokemuksia kansainvälisten opiskelijoiden työllistymisestä. Kyseisellä alalla korostuu ikärakenteen muutoksesta johtuva osaajapula, ja osaajia pitäisi pystyä kouluttamaan ilman lainsäädännön muodostamia esteitä.

Alueen teknologinen intensiteetti ja muun muassa kauppakamarin ennustamien investointisuunnitelmien ja osaajatarvearviot huomioiden, lakimuutos nyt esitetyssä muodossa uhkaa alueella toimivien yritysten työvoiman saatavuutta, sekä osaajapulaa kautta mahdollisesti vähentää alueen mahdollisuuksia suunniteltujen investointien toteuttamiseksi.

Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen tuottamien tutkintojen profiilit ovat erilaiset, ja molemmille on kysyntää niin hakijoiden kuin työmarkkinoiden näkökulmasta. Suomalainen elinkeinoelämä tarvitsee jatkossakin monipuolista osaamista, missä molemmilla korkeakouluilla on tärkeä rooli. Esityksessä ei ole esitetty kestäviä perusteluja ammattikorkeakoulututkinnon ja yliopistojen tarjoamien alempien korkeakoulututkintojen erilaiselle kohtelulle.

Eriarvoinen asema

Hallituksen esitys asettaa ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet kansainväliset opiskelijat eriarvoiseen asemaan verrattuna muihin vastaavan tasoisten tutkintojen suorittaneisiin. Tämä on erityisen ongelmallista kyseisten kansainvälisten opiskelijoiden ollessa merkittävä voimavara Suomelle. Heidän osaamisensa ja panoksensa ovat tärkeitä niin alueelliselle elinkeinoelämälle kuin hyvinvointialueen tarpeille. Nykyisellään yli puolet EU- ja ETA-alueen ulkopuolelta tulevista korkeakouluopiskelijoista opiskelee ammattikorkeakoulututkintoon johtavassa koulutuksessa. Ilman esityksen muuttamista Suomi menettää kilpailukykyään kansainvälisillä koulutusmarkkinoilla. Lisäksi Sisäministeriön esitys vaikeuttaa jo asetettujen kansallisten tavoitteiden saavuttamista, kuten 75 prosentin maahan jäämisen ja työllistymisen tavoitetta kansainvälisille opiskelijoille.

Vaasalaisissa ammattikorkeakouluissa ulkomaisten, ns. lukukausimaksullisten opiskelijoiden määrä on tällä hetkellä noin 18–19 prosenttia opiskelijoista, mikä yksin Vaasan ammattikorkeakoulun osalta tarkoittaa n. 700:a kansainvälistä opiskelijaa, ja joista valtaosa on EU- ja ETA-alueen ulkopuolelta. Vaasan yliopistossa taas ulkomaalaisten opiskelijoiden osuus opiskelijoista on vuonna 2024 ollut noin 11 prosenttia, mikä tarkoittaa noin 700:a kansainvälistä opiskelijaa. Ammattikorkeakoulujen kansainvälisten opiskelijoiden osuus kokonaisopiskelijamäärästä on siten korkeampi kuin yliopistossa. Tämä korostaa myös ammattikorkeakoulujen tärkeää roolia maahanmuuttajien kouluttamisessa.

Esitetty lakimuutos voisi tältä osin lisätä alempien yliopistotutkintojen kysyntää suhteessa ammattikorkeakoulututkintoihin kansainvälisten opiskelijoiden keskuudessa, ja siten muuttaa myös sitä, millaisia tutkintoja yliopistojen odotetaan tuottavan elinkeinoelämän tarvitsemien osaajien kouluttamiseksi.

Muutosehdotus

Esitämme, että ammattikorkeakoulututkinnot on otettava mukaan lain 56 c § piiriin, ja pysyvä oleskelulupa myöntää yhdenvertaisin ehdoin myös ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneelle ulkomaalaiselle, jolla on kehittyvä suullinen ja kirjallinen suomen tai ruotsin kielen taito. Tämä muutos edistäisi yhdenvertaisuutta, alueellista elinvoimaa ja Suomen kansainvälistä vetovoimaa koulutussektorilla, mutta myös laajemmin.

Yhteenveto

Vaasan ammattikorkeakoulu Oy, Vaasan yliopisto, Vaasan kaupunki ja Pohjanmaan kauppakamari pyytävät, että hallituksen esitystä muutetaan siten, että pysyvä oleskelulupa myönnetään yhdenvertaisin ehdoin kaikille korkeakoulututkinnon suorittaneille. Tämä muutos on välttämätön alueellisen elinvoiman, osaavan työvoiman saatavuuden ja Suomen kansainvälisen vetovoiman turvaamiseksi.

Oy Vaasan ammattikorkeakoulu Ab

Hannu Vahtera, rehtori, toimitusjohtaja

+358207663344

Vaasan yliopisto

Minna Martikainen, rehtori

029 449 2073

Vaasan kaupunki

Tomas Häyry, kaupunginjohtaja

+358405405412

Pohjanmaan kauppakamari

Mikael Hallbäck, johtaja

0405959706

Keltto Tiia

Vaasan yliopisto - Vaasan yliopisto, Oy Vaasan ammattikorkeakoulu Ab,
Vaasan kaupunki ja Pohjanmaan kauppakamari